

Art. 10.

1. Lekarz nie powinien wykroczać poza swoje kompetencje zawodowe przy wykonywaniu czynności diagnostycznych, zapobiegawczych, leczniczych i orzecznich.

2. Jeżeli zakres tych czynności przewyższa jego kompetencje, wówczas winien się zwrócić do innego bardziej kompetentnego lekarza. Nie dotyczy to nagłych wypadków i ciężkich zachorowań, gdy zwłoka może zagrażać zdrowiu lub życiu pacjenta.

Komentarz:

Artykuł 10 określa jeden z kluczowych elementów profesjonalizmu lekarskiego, jakim jest postępowanie zgodne z posiadanymi kompetencjami zawodowymi. Podejmowanie czynności diagnostycznych, zapobiegawczych, leczniczych lub orzecznich, które wykraczają poza umiejętności zawodowe lekarza pozostaje w konflikcie z obowiązkiem dbania o dobro pacjenta. Podejmowanie przez lekarza czynności, wykraczających poza jego kompetencje zawodowe, zwiększa prawdopodobieństwo odniesienia przez pacjenta dających się uniknąć szkód. Ustęp 2 artykułu dopuszcza odstępstwo od tej zasady w nagłych sytuacjach zagrożenia życia chorego, a więc w sytuacjach, gdy udzielenie pacjentowi mniej niż optymalnej pomocy lekarskiej jest uzasadnione zagrożeniem życia pacjenta i pilnością potrzeby uzyskania tej pomocy. W takich przypadkach pomoc lekarza, która wykracza poza jego umiejętności, jest jedyną alternatywą wobec pozostawienia pacjenta bez żadnej pomocy medycznej.

Umiejętności wraz z wiedzą, cechami charakteru oraz innymi zdolnościami psychospołecznymi składają się na kompetencje zawodowe, które umożliwiają realizowanie zadań w danym zawodzie. Weryfikowalne kompetencje poświadczane odpowiednimi dokumentami (np. prawem wykonywania zawodu, świadectwem specjalizacji, zaświadczeniem, certyfikatem) są to tzw. kwalifikacje. Kompetencje zawodowe lekarza podlegają zmianie w czasie, m.in. w wyniku rosnącego doświadczenia zawodowego, a także kształcenia ustawicznego, dzięki któremu lekarz aktualizuje swoje kompetencje stosownie do postępów w wiedzy i technologiach medycznych. Stąd, m.in. art. 64 stanowi, że powinnością każdego lekarza jest

stałe uzupełnianie i doskonalenie swej wiedzy i umiejętności, co można czynić w ramach kursów doskonalących lub poprzez praktykę.

Ponieważ na całokształt kompetencji zawodowych lekarza składają się m.in. wiedza i umiejętności poświadczane „dyplomami”, przystępując do wykonywania czynności diagnostycznych, zapobiegawczych, leczniczych lub orzecznich, lekarz powinien samodzielnie i krytycznie ocenić, czy ma odpowiednie kompetencje i czy podejmując się opieki nad pacjentem w określonej sytuacji, nie wykracza poza nie.

Powyższe nie dotyczy, jak już napisano, nagłych wypadków i ciężkich zachorowań, gdy zwłoka może zagrażać zdrowiu lub życiu chorego. Udzielenie pomocy w takim przypadku, przez lekarza, który ma wątpliwości co do swoich kompetencji (ewentualne nawiązanie do art. 72: nie potrafi ich ocenić z powodu działania alkoholu lub środków odurzających), jest mniejszym złem w porównaniu z pomocą medyczną udzielaną przez osobę przypadkową, nie mającą żadnego wykształcenia medycznego. Należy też uwzględnić to, że udzielenie pomocy w sytuacjach, w których zwłoka może zagrażać zdrowiu lub życiu chorego, zwykle wymaga kompetencji z zakresu podstawowej pomocy medycznej. Kształcenie w tym zakresie należy do programu studiów medycznych, wobec czego można założyć, że praktycznie rzecz biorąc każdy lekarz jest kompetentny do udzielenia wówczas pomocy.